MAATALOUS

Kevät lähestyy kovaa vauhtia, mutta kesän viljelysuunnitelmat ovat levällään, kun ei tiedä, millä ehdoin peltoja viljellään. **MUNANTUOTTAJA JUUSO HULMI, LOIMAA**

MARKKU VUORIKARI

Munantuottaja Juuso Hulmi siirsi kananlantaa varastoon tiistaina Loimaalla. Uuden ympäristökorvauksen ravinnerajat ja etenkin fosforimäärät aiheuttavat päänvaivaa karjatiloilla. Lantaa on vaikea saada sopimaan tiukentuneisiin ehtoihin.

Ympäristökorvaus poiki lausuntosuman

Ympäristökorvaukseen liittyvistä kahdesta asetusesityksestä jätettiin poikkeuksellisen paljon lausuntoja, noin 40 kappaletta, kertoo vanhempi hallitussihteeri **Satu Ruuska** maa- ja metsätalousministeriöstä.

Ruuska arvelee, että muutama lausunto saattaa vielä tulla. Lausuntoaika päättyi perjantaina, mutta yleensä viimeiset tulevat pari päivää myöhässä.

Lausuntoja ei ole vielä käyty läpi. Ruuskalla on näppituntuma, että mielipiteitä on tullut laajalta ryhmältä, viranomaisilta, yksittäisiltä viljelijöiltä ja tuottajaryhmiltä sekä luonnonsuojeluväeltä.

Ministeriö ryhtyy käsittelemään lausuntoja keskiviikkona. Ruuskan mukaan tarkoitus on, että ympäristökorvausta säätelevät valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetukset annetaan maaliskuun alkupäivinä.

Asetusesityksiin tehdään todennäköisesti vielä tarkennuksia lausuntokierroksen perusteella, Ruuska arvioi.

VEIKKO NIITTYMAA

Moni karjatila suunnittelee jäävänsä pois uudesta ympäristöohjelmasta

Uusi ympäristökorvaus suitsii etenkin fosforin käyttöä, mikä on ajamassa karjatiloja ahtaaseen rakoon. Tukirahoille olisi käyttöä, mutta sitoutumisen hinta on nousemassa liian korkeaksi.

Munantuottajat Juuso Hulmi ja Martti Tytykoski Loimaan Alastarolta haluavat pysyä mukana ympäristötuessa, mutta luomutilaa pitävä Hulmi epäröi sitoutumista viideksi vuodeksi.

Loimaalaiset kananmunantuottajat **Juuso Hulmi** ja **Martti Tytykoski** ovat kimurantin päätöksen edessä. Uusi ympäristökorvaus on ajamassa yhteistä Kanakumppanit-yhtiötä pitävän kaksikon eri leireihin.

Luomussa peltoja viljelevä Hulmi arvelee, että ympäristökorvauksen ehdot ovat niin tiukat, että mukaan lähteminen arveluttaa.

Tytykoski puolestaan viljelee peltojaan tavanomaisesti. Hän arvelee jatkavansa ympäristökorvauksessa.

Hulmi haluaisi sitoutua tukeen, mutta yksinkertaista se ei ole. Peltojen fosforiluvut ovat hyviä, osin korkeita, jolloin lantaa voi käyttää niin vähän, ettei lannan typpi riitä hyvän sadon tuottamiseen. Lisätyppeä ei luomussa ole saatavilla.

Hulmin mielestä on erikoista, että ”ympäristökorvauksella pyritään suojelemaan Itämerta ja sitten tehdään sellaisia säädöksiä, että viljelijöiden on vaikea sitoutua niihin.”

Hulmin mukaan kananlannalle on ollut hyvin kysyntää ja levityskulut on saanut peittoon. Mutta onko näin jatkossa, jos lannan vastaanotonkin ehdot heikkenevät?

”Tukisäädökset viipyvät taas kerran harmittavan myöhään. Kevät lähestyy kovaa vauhtia, mutta kesän viljelysuunnitelmat ovat levällään, kun ei tiedä, millä ehdoin peltoja viljellään.”

Tuki tarpeen, kulut arveluttavat

Naapurikunnassa Ypäjällä sikatilaa pitävä **Pauli Perho** murehtii samaa asiaa.

”Mukaan mielisi lähteä. Ympäristötukea olisi mahdollista saada yli 10 000 euroa vuodessa, jos valitsen tilalle sopivat vaihtoehdot. Kulut paisuvat kuitenkin samaa tahtia.”

Perho levittää lietelantaa siemenheinälle ja viljoille ja jonkin verran naapurin viljatilalle. Jos fosforirajat tiukentuvat, omille pelloille voi käyttää vain osan lannasta.

”Tuntuu hullulta, että lantaa ja ravinteita pitää ajattaa kalliisti pitkin maakuntaa ja samalla ostaa tilalle kallista salpietaria.”

Perho on tilannut jo konsultin laskemaan vaihtoehtoja.

”Olen tottunut toimimaan taskulaskimen kanssa. Vaikka saldo jäisi hiukan plussalle, onko se silti vaivan arvoista, jos lisätyön ohella joutuu jännittämään valvontoja?”

”Lietettä levitetään tavallisesti 20–30 kuutiota hehtaarille. Mitä teen, jos tukiehdot sietävät vain 5 kuutiota? Ei semmoista pysty levittämään, ei edes 15 kuutiota.”

”Varoitin jo naapureita, ettei lanta ehkä saa”

Jalasjärveläinen broilerintuottaja **Juha Kiviniemi** kertoo harkitsevansa vakavasti jäämistä ympäristötuen ulkopuolelle. Peltojen fosforiluvut ovat hyviä, mikä leikkaa lantamäärän olemattoman pieneksi.

”Olen jo varoittanut naapureita, ettei lantaa ehkä saakaan, jos tukiehtojen takia jään ympäristökorvauksen ulkopuolelle. Käytän lannat sitten itse omilla pelloilla.”

Kiviniemi laskee, että ympäristökorvauksen perustuki putoaa puoleen nykyisestä. Kasvipeitteisyydellä pystyisi korvaamaan osan menetyksestä. Kaikki lanta ei ole mahtunut tilan pelloille, mutta onneksi vastaanottavia tiloja on löytynyt läheltä. Jatkossa luovutettava lantamäärä kasvaisi merkittävästi. Samaan aikaan tilalle pitäisi hankkia kaupallisia lannoitteita.

Päätös vasta viime tipassa

”Koulun penkille ollaan menossa. Todennäköisesti ympäristökorvaukseen sitoutumisesta tehdään vasta loppumetreillä”, miettii keskikokoista maitotilaa Ylivieskassa pitävä **Heikki Jaakola**.

”Jahka näkee, miten korvaus kattaa syntyvät lisäkustannukset. Niin muutkin viljelijät tekevät.”

Jaakolan mukaan viljelijät haluaisivat liittyä ympäristösitoumuksen.

”Talous on tiukalla. Kaikki tarjolla olevat eurot tarvittaisiin”, hän sanoo.

Jaakola laskee, että tukiehtojen takia entistä enemmän lantaa jouduttaisiin ajamaan tilan ulkopuolelle ja ostamaan tilalle salpietaria.

Lietettä on ja typen tarvetta, mutta fosforirajat ovat vastassa. Pahimmassa tapauksessa Jaakola joutuisi ostamaan rehua.

”Siihen ei lähdetä”, hän sanoo.

VEIKKO NIITTYMAA

Tuesta luopujan tilalla fosforirajat poistuvat

Lannan käyttö helpottuu eikä fosforirajoista tarvitse juuri välittää, jos viljelijä jää pois ympäristöohjelmasta eikä hae ympäristökorvausta. Samoin valvonta kevenee, kun ympäristökorvaukseen liittyvät tarkastukset jäävät pois, miettii asiantuntija **Airi Kulmala** MTK:sta.

Uuden ympäristöohjelma alkaa olla viimeistä sinettiä vaille valmis. Jotain tarkennuksia voi vielä tulla, mutta nekin saataneen kuntoon tämän hetken tietojen mukaan maaliskuun alussa.

Ympäristötuen ehdoista ja ohjelmasta pois jäämisestä on keskusteltu ja kyselty kevään tukikoulutuksissa.

Kulmala ja kouluttaja **Anna Setälä** Tuulihaukka Oy:stä pitävät ravinteita ja uusia fosforirajoja tärkeimpänä asiana, kun viljelijät pohtivat ympäristösitoumuksen antamista.

Jonkin verran myös typen käyttörajat nousevat, jos tila jää tuen ulkopuolelle, mutta ero on pieni varsinkin, kun uudessa järjestelmässä ravinteiden satosatokorjausta on parannettu.

Poisjäämisen ehdoista ei tarkkaa tietoa

Tarkkaa tietoa on kuitenkin vaikea saada siitä, mikä muuttuu, jos viljelijä jää ohjelman ulkopuolelle. Kyselykierros maa- ja metsätalousministeriöön ja maaseutuvirastoon tuotti vesiperän. Vastaukseksi saatiin: ”Hallinnolla ei ole ollut aikaa paneutua asiaan” ja ”ai mietit asiaa tuosta kulmasta”.

Kulmalan mukaan likimain kaikki muut viljelytoimet tulee tehdä entiseen tapaan. Täydentävät ehdot säätelevät peltoviljelyä ja kotieläintaloutta. Kasvinsuojelulle ja eläinten hoidolle on vielä omat määräykset. Vesistöjen varsiin tarvitaan suoja-alueet kuten ennenkin.

Lohkokirjanpito tarvitaan, mutta aivan yhtä tarkkoja muistiinpanoja ei edellytetä kuin ympäristösitoumuksessa. Nitraattiasetus edellyttää kasvikohtaista kirjanpitoa käytetyistä ravinteista ja kasvinsuojelutoimet pitää kirjata ylös entiseen tapaan lohkoittain. Viljavuustutkimuksia ei tarvita, mutta Kulmalan mielestä nekin kannattaa tehdä.

Ravinteiden seuranta kevenee ja rajat nousevat osin merkittävästi, jos ympäristösitoumusta ei ole. Lannoiteasetuksen fosforin käyttörajat ovat niin korkeita, ettei niillä ole merkitystä peltoviljelyssä.

Typen käyttöä suitsitaan nitraattiasetuksella. Viljoille voidaan antaa typpeä 150–180 kiloa hehtaarilla. Lähes samaan ylletään, mikäli tila voi käyttää suurinta mahdollista satotasopoikkeusta. Se edellyttää 6 500 kiloa viljasatoa.

VEIKKO NIITTYMAA

Maatilat myivät viljaa edellisvuotta hanakammin

Viime vuonna viljaa käyttävä teollisuus ja viljan välittäjät ostivat 2,2 miljardia kiloa viljaa, joka on 0,4 miljardia kiloa enemmän kuin edellisvuonna.

Vuonna 2014 maatiloilta markkinoille siirtyi eniten ohraa, 920 miljoonaa kiloa. Rehuohran ostot lisääntyivät kolmanneksen edellisestä vuodesta.

Vehnää tuli kauppaan 660 miljoonaa kiloa, joka on 11 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Kauraa ostettiin 17 prosenttia edellisvuotta enemmän, yhteensä 620 miljoonaa kiloa.

Rukiin ostot lisääntyivät neljänneksen päätyen 44 miljoonaan kiloon.

Ohraa teollisuuteen

Elintarviketeollisuus käytti viime vuonna 430 miljoonaa kiloa viljaa ja rehuteollisuus 620 miljoonaa kiloa.

Muu teollisuus käytti viljaa yhteensä 310 miljoonaa kiloa. Muu käyttö sisältää esimerkiksi mallastuksen sekä etanolin, tärkkelyksen, liimajauhon ja entsyymien valmistuksen.

Eniten teollisuudessa käytettiin ohraa, 560 miljoonaa kiloa. Ohrasta lähes puolet kului teollisten rehujen valmistukseen. Elintarvikekäyttöön päätyi vain 14 miljoonaa kiloa.

Vehnää käytettiin elintarvikkeiden ja rehujen valmistukseen yhteensä 440 miljoonaa kiloa vuonna 2014.

Elintarvikkeisiin vehnää kului 250 miljoona kiloa ja rehuihin 190 miljoonaa kiloa.

Enemmän kauraa

Kauran teollisen käytön kasvu jatkui. Vuonna 2014 kauraa käytettiin yhteensä 270 miljoonaa kiloa.

Käyttö on lisääntynyt 11 prosenttia vuodesta 2013 ja 27 prosenttia vuodesta 2012.

Pääosa kaurasta eli 190 miljoonaa kiloa kului rehukäyttöön, joka onkin lisääntynyt edellisvuodesta lähes kahdeksan prosenttia.

Elintarvikkeeksi kauraa käytettiin 80 miljoonaa kiloa eli lähes 13 miljoonaa kiloa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Rukiista suurin osa kuluu elintarviketeollisuudessa. Sen käyttömäärä, 87 miljoonaa kiloa, on pienentynyt viidellä miljoonalla kilolla edellisvuoteen verrattuna.

Noin puolet Suomen pelloilta korjatusta viljasta myydään maatiloilta viljan välittäjille tai suoraan teollisuuteen.

Vuoden 2014 lopussa teollisuuden ja kaupan varastoissa oli yhteensä 530 miljoonaa kiloa viljaa.

JUKKA LEHTINEN

Viime vuonna ohra oli myydyin vilja Suomessa.

Perunaa riittäisi varastoista vientiin

Tammikuun puolivälissä ruokaperunaa oli 109 miljoonaa kiloa maatilojen varastoissa. Kiloja oli 16 miljoonaa vähemmän kuin viime vuonna, mutta perunaa riittäisi sekä kotimaan markkinoille että vietiin Venäjälle, kertoo Luonnonvarakeskus Luke.

Varastot ovat tyhjentyneet kolmessa kuukaudessa 27 miljoonan kilon kuukausivauhtia eli viimevuotiseen tahtiin, Luken keräämistä tilastoista käy ilmi.

Teollisuusperunaa varastoissa oli 18 miljoonaa kiloa.

Venäjän vientikiellot ovat sotkeneet perunamarkkinoita tänä ja viime talvena. Venäjälle vietiin enimmillään ruokaperunaa vuosien 2011 ja 2012 loka–marraskuussa 1,5 miljoonaa kiloa.

Viime kesänä ruoka- ja teollisuusperunaa viljeli 709 tilaa 22 000 hehtaarilla. Alaa oli yhtä paljon kuin vuotta aikaisemmin mutta sato kertyi vähemmän.

Ruokaperunoista suurin osa tuotetaan Pohjois- ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Pohjanmaalla. Varastojen 109 miljoonasta kilosta 89 miljoonaa oli maakuntien viljelijöiden varastoissa.

Ruokaperunan varastotilaston tiedot perustuvat Luken tekemään tilastoon, jossa selvitetään maatilojen varastoissa olevan ruoka- ja ruokateollisuusperunan määrää kahdesti vuodessa.

MAIJA ALA-SIURUA

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Viljelijäilloissa vilja- ja kasvinsuojeluasiaa

Avena Nordic Grain, Berner ja Boreal järjestävät helmikuun aikana viljelijäiltakiertueen, joka ulottuu 13 paikkakunnalle.

Tilaisuudet alkavat kello 18 ja kestävät noin kolme tuntia. Poikkeuksena on Kouvola, jossa tilaisuus alkaa jo kello 9.30.

Jokaisessa tilaisuudessa Boreal esittelee uusia lajikkeita, Berner jakaa neuvoja ja Avena kertoo vilja- ja öljykasvimarkkinoista.

Kiertuepaikkakunnat kerrotaan Borealin verkkosivuilla: *boreal.fi/tervetuloa-viljelijailtoihin/*